

ÅRSBERETNING

FOR

INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI

1972/73

Innholdsfortegnelse

	Side
ORGANISASJON OG STATUS	1
PERSONALE OG MEDARBEIDERE	3
STYRET	4
FAGLIGE MØTER	4
UNDERVISNING	4
FOREDRAGSVIRKSOMHET ETC.	5
PUBLIKASJONSVIRKSOMHET	6
"Terapispalten"	6
Andre inlegg	6
ANNEN AKTIVITET	6
Forespørsler	6
Samarbeid med forskjellige institusjoner	7
Bivirkningsnemnda	7
Samarbeid med den farmasøytiske industri	7
Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon	8
Legemiddelkomitéer ved sykehus	8
ØKONOMI	9
a) Regnskap	9
b) Instituttets økonomiske situasjon	9
ØKONOMISK OVERSIKT FOR INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI pr. 30/6 1973	10
KOMMENTARER TIL REGNSKAPET	13

ORGANISASJON OG STATUS

Institutt for Farmakoterapi ble omorganisert ved årsskiftet 1971/72 og flyttet i januar 1972 mesteparten av virksomheten til de nye lokaler på Blindern. I løpet av første halvår 1972 kom arbeidet i gang etter den nyordning som styret hadde gått inn for, med en nær tilknytning til Farmakologisk institutt. Dette samarbeid er blitt bygget ut i løpet av den periode som dekkes av årsberetningen 1972/73. Ordningen går i korte trekk ut på at meget av virksomheten baseres på "interessegrupper" i farmakoterapi ledet av vitenskapelig personale ved Farmakologisk institutt i samarbeid med det faste personale ved Institutt for Farmakoterapi. Følgende grupper er nå etablert:

- Infeksjonssykdommer (Antibiotika, antiseptika, kjemoterapeutika)
Gruppeleder: Dr.med. Sten Jacobsen
18 deltagere
- Allergiske sykdommer (Antiallergika, antastmatika)
Gruppeledere: Cand.med. Erik Dybing og dr.med. Sten Jacobsen
9 deltagere
- Reumatiske sykdommer o.l.
Gruppeleder: Dr. med. Hans Erik Rugstad
10 deltagere
- Psykiatriske sykdommer m.m. (Psykofarmaka, hypnotika, sedativa, analgetika)
Gruppeleder: Dr. med. Johannes Setekleiv
6 deltagere
- Neurologiske sykdommer
Gruppeleder: Dr. med. Per Knut M. Lunde
10 deltagere

- Hematologiske, hormonelle og metabolske sykdommer
Gruppeleder: Cand.med. Thoralf Christoffersen og
 cand. med. Jørg Mørland
12 deltagere.

- Hjertekarsykdommer
Gruppeledere: Cand.med. Jan-Bjørn Osnes og dr.med.
 Ivar Øye
15 deltagere

Gjennom disse gruppene er mellom 60 og 70 klinikere knyttet til Instituttet. Flere av disse arbeider ved sykehus utenfor Oslo-området (Bergen, Stavanger, Tromsø, Skien, Lillehammer). I tillegg engasjeres klinikere til spesialoppdrag på andre områder. Man har sett det som viktig å forsøke å få bygd ut kontaktnettet best mulig for derved å etablere levende farmakoterapeutiske miljøer rundt omkring i landet. Man har inntrykk av at dette er lykkes ganske bra. Det deltar også privatpraktiserende leger i flere av gruppene, og det er etablert et godt samarbeid med Institutt for almenmedisin.

Arbeidet i "interessegruppene" er basert på at deltagerne møtes 1-2 ganger i semesteret for å diskutere virksomheten og planlegge nye oppgaver (artikler, møter etc.). All litteraturservice etc. skjer fra Instituttet.

Som et resultat av arbeidet i gruppene er det lykkes å gjøre "Terapispalten" mer systematisk enn tidligere. Det er laget flere "temanummer" og i tillegg er større emner tatt opp i form av artikler gjennom flere nummer av "Tidsskriftet". Som et eksempel på det siste kan nevnes serien om "Antibakterielle midler" som i alt vil inneholde 15 oversiktsartikler.

Gruppelederne har det faglige ansvar for all informasjonsvirksomhet via Institutt for Farmakoterapi, innen sitt felt. Artikler til "Terapispalten" blir etter å ha vært diskutert i de respektive grupper også behandlet i et internt redaksjonsutvalg før de sendes til "Tidsskriftet". I tillegg til "Terapispalten" dekker Instituttet meget excerptstoff og leverer endel oversiktsartikler og ledere om emner som egner seg bedre til dette bruk.

Virksomheten i gruppene vil være sterkt avhengig av gruppeledernes interesse for arbeidet og den tid de kan avse til dette formål. Svakheten med den nåværende organisasjonsform ligger i dette faktum, og forandringer i arbeidssituasjonen for det vitenskapelige personell ved Farmakologisk institutt kan føre til at virksomheten ved Institutt for Farmakoterapi delvis bryter sammen.

Om den "ad hoc"-løsning som ligger til grunn for samarbeidet vil funksjonere i årene fremover, vil også i høy grad være avhengig av persjonalsituasjonen på Farmakologisk institutt. Meget beror på frivillighet og samarbeidsvilje. Aktive og kunnskapsrike stipendiater står i ferd med å slutte på grunn av mangel på faste stillinger. Situasjonen er også av denne grunn labil og kan lett medføre at samarbeidet med Institutt for Farmakoterapi blir for belastende for de mest aktive farmakologer i faste stillinger.

Bortsett fra vanskelighetene i begynnelsen av 1973 har arbeidet i de fleste av gruppene gått meget bra. Det har lyktes å bygge opp et solid faglig fundament for Instituttets informasjonsvirksomhet på flere områder, og den ekspertise som ligger i "interessegruppene" kan sikkert nyttiggjøres mer enn tilfellet er i dag.

Instituttets tilknytning til og samarbeid med Statens legemiddelkontroll etter reorganiseringen har vært diskutert i styret og dessuten i et møte med Helsedirektøren i januar 1973. Flere muligheter foreligger, men det er foreløpig helt uvisst hvordan utviklingen vil bli.

PERSONALE OG MEDARBEIDERE

Det faste personale har i perioden bestått av bestyreren professor dr.med. Knut Næss, daglig leder cand.pharm. Per Flatberg, cand. pharm. Kirsten Nordbø, cand.pharm. Arna Rise, kontorfullmektig Jorunn Arnesen og kontorfullmektig Laila Løchting. I en halv-dagsstilling som kontorassistent har det arbeidet forskjellige studenter. Instituttet har fremdeles, takket være et tilbud fra Universitetsbiblioteket, assistanse av en bibliotekar i deltid.

Egil Ofstad er fortsatt instituttets regnskapskonsulent.

STYRET

Instituttets styre har i perioden bestått av: Professor Chr. F. Borchgrevink (til 31/12-72), professor Erik Enger, apoteker Carl van der Hagen (til 31/12-72), professor Helge Laake, administrerende direktør Magne Moe, professor Knut Næss, professor Nils Retterstøl (fra 1/1-73) og professor Knut Aas. Fra 1/1-73 har videre direktør Rolf Bjerke Paulssen vært medlem av styret, med direktør Egill Rydstrøm som varamann. Styrets formann har vært Knut Aas med Erik Enger som nestformann.

Arbeidsutvalg: Magne Moe, Knut Næss og Knut Aas.

Sekretær for styret og arbeidsutvalget har vært Per Flatberg.

Det har vært holdt 3 styremøter og 2 møter i arbeidsutvalget.

FAGLIGE MØTER

Det har vært avholdt 10 diskusjonsmøter i Instituttets lokaler i Sentrum. Møtene har vært omfattet med stor interesse og utgjør en viktig del av Instituttets virksomhet. Det er av helt vesentlig betydning at lokalene i Sentrum fremdeles kan disponeres til dette formål, foruten at de brukes som kontor- og arkivplass.

I tillegg til de tradisjonelle mandagsmøter er det holdt ukentlige møter på Farmakologisk institutt om farmakoterapeutiske emner. I perioden har det vært ca. 40 slike møter.

UNDERVISNING

Undervisningen av medisinske studenter i farmakologi er som følge av samarbeidet mellom Institutt for Farmakoterapi og Farmakologisk institutt blitt mer terapirettet enn tidligere. Lederne av "terapigruppene" foreleser i farmakologi og toksikologi, og dosent dr.med. Tore Midtvedt ivaretar undervisningen om antibiotika/kjemoterapeutika. Midtvedt lønnes av Instituttet for denne virksomhet.

Det har vært arbeidet med å få i stand seminarer i farmakoterapi som tilbudsundervisning for de medisinske studenter. Det medisinske fakultet har gitt sin tilslutning til slik undervisning, og det har vært drøftelser både med den farmasøytiske industri og studentene om opplegget. Seminarene vil trolig komme i stand i vårsemesteret 1974.

Det har fortsatt vært et visst samarbeid mellom Institutt for Farmakoterapi og Farmasøytisk institutt om opplegget for hovedfagsstudenter i farmakologi. Flere av Instituttets nåværende og tidligere medarbeidere deltar i undervisningen. Sammen med legemiddelkomitéen på Rikshospitalet har Instituttet lagt opp hovedoppgaven for en av studentene.

Cand.pharm. Arna Rise har fortsatt undervisning i reseptlære for legesekretærer ved Oslo Yrkesskole. Cand.pharm. Per Flatberg og cand.pharm. Kirsten Nordbø har undervisning i farmakologi ved Statens sykepleieskole og Diakonissehusets sykepleierskole.

Etter anmodning fra Norsk Sykepleierforbund har Knut Næss og Per Flatberg utarbeidet en lærebok i farmakologi og farmakoterapi for sykepleieskolene. Arbeidet har skjedd i nært samarbeid med et redaksjonsutvalg utpekt av Sykepleierforbundet. Flere av Instituttets nåværende og tidligere medarbeidere har deltatt i utarbeidelsen av læreboken. Boken ventes å foreligge ved årsskiftet 1973/74.

FOREDRAGSVIRKSOMHET ETC.

Bestyreren og det farmasøytiske personell har fortsatt deltatt med foredrag i kurser, symposier o.l. Instituttet gjorde i oktober 1972 gjennom "Terapispalten" oppmerksom på at flere av medarbeiderne i "terapigruppene" kan påta seg å holde forelesninger i farmakoterapi i lokale legeforeninger og fortsettelseskurser etc. I forbindelse med dette tilbudet har Instituttet hatt flere henvendelser og har vært behjelpelig med foredragsholdere. Reiseutgifter for disse er til dels betalt av Instituttet.

Per Flatberg og Kirsten Nordbø deltok i planleggingen og gjennomføringen av Den 10. Nordiske Sykehusfarmasikongress i Bodø 31. mai - 3. juni 1973. Flatberg hadde hovedansvaret for det faglige program og ledet seksjon om legemiddelkomitéer, mens Nordbø bl.a. ledet en seksjon om organisering av informasjonsressurser.

Kirsten Nordbø deltok i F.I.P.-kongressen i Lisboa 4. - 9. september 1972.

PUBLIKASJONSVIRKSOMHET

Medikamentell terapi i praksis ("Terapispalten") i Tidsskrift for Den norske lægeforening

Det har vært 102 innlegg i "Terapispalten" omfattende 137 sider (ca. 550 manuskriptsider). Særtrykk og årsregister er trykket som tidligere. Det er utarbeidet samleregister for årgangene 1970-1972.

Ugeskrift for læger har etter anmodning fått tillatelse til å trykke artiklene i serien om "Antibakterielle midler". Også Läkartidningen har benyttet stoff fra "Terapispalten".

Andre innlegg

Utenom "Terapispalten" har Instituttet og dets medarbeidere bidratt med 3 lederartikler, 6 excerpter og 7 korrespondanseinnlegg. Man har også hatt en del innlegg i dagspressen m.m.

Det farmasøytiske personale har fortsatt i betydelig utstrekning bidratt med stoff til Norsk Farmaceutisk Tidsskrift og andre farmasøytiske tidsskrifter.

ANNEN AKTIVITET

Forespørsler

Instituttet mottar stadig muntlige og skriftlige henvendelser fra leger og andre. Disse blir besvart direkte eller i samråd med gruppene.

Samarbeid med forskjellige institusjoner

Samarbeidet med Helsedirektoratet, Spesialitetskontrollen, Lægeforeningen, Apotekerforeningen, Norsk Medisinaldepot, NOMI, INFARMA etc. er fortsatt meget godt.

Per Flatberg har fortsatt et nært samarbeid med Rikshospitalet og Apotekets informasjonsavdeling der. Han har en fast ukentlig arbeidsdag ved Rikshospitalet og er bl.a. sekretær i legemiddelkomitéen.

Bivirkningsnemnda

Næss er fortsatt formann i Bivirkningsnemnda, og både møtene i nemnda og arbeidsutvalget holdes på Instituttet. I desember 1972 arrangerte Instituttet et kontaktmøte mellom tilvirkerne og Bivirkningsnemnda.

Samarbeid med den farmasøytiske industri

Instituttet har fortsatt en god og nyttig kontakt med den farmasøytiske industri. Det har vært holdt 10 møter, hvor representanter for industrien har presentert aktuelle informasjonsopplegg for Instituttets medarbeidere og det vitenskapelige personale ved Farmakologisk institutt.

Stillingen som forskningsstipendiat i klinisk farmakologi lønnes av en gavebevilgning fra innenlandsk og utenlandsk farmasøytisk industri og ble lyst ledig i "Tidsskriftet" i nr. 1 1973. Det meldte seg 3 søkere, og etter innstilling fra et sakkyndig råd ansatte styret dr. Svein Nilsson i stillingen, foreløpig for 1 år. Nilsson vil tiltre i løpet av høsten 1973. I forbindelse med gavebevilgningen er den farmasøytiske industri representert i Instituttets styre fra 1/1-73.

Næss og Flatberg har etter anmodning deltatt i møter i redaksjonsutvalget for "Felleskatalogen", hvor opplegget både av 1973- og 1974-utgaven har vært diskutert. Redaktøren av "Felleskatalogen" har regelmessig deltatt i faglige møter ved Instituttet. Kirsten Nordbø har som spesialoppdrag påtatt seg å holde kartoteket over legemiddelinteraksjoner á jour og har sammen med spesiallege dr.med. Per Knut M. Lunde redigert interaksjonskapitlet i katalogen. Også kapitlet om "Behandling av akutte forgiftninger"

er delvis kommet i stand ved Instituttets hjelp. Kapitlet er utarbeidet av cand.med. Jørg Mørland og cand.pharm. Elsa Wikstrøm.

Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon

Komitéen har i perioden hatt følgende sammensetning:

Professor dr.med. Knut Næss, formann
" " " Chr. F. Borchgrevink
Sjefsanalytiker cand.pharm. Magne Halse
Spesiallege dr.med. Per Knut M. Lunde
Professor dr.med. Helge Laake
Dosent dr.med. Erik Myhre
Førsteamanuensis dr.med. Hans Erik Rugstad
Professor dr.med. Tollak B. Sirnes
Direktør cand.pharm. Rolf Bjerke Paulssen
Laboratoriesjef dr. Finn O. Gundersen (til okt. 1972)
" dr. Harald Kristiansen (fra okt. 1972)
Direktør cand.pharm. Egill Rydstrøm

Arbeidsutvalg: Næss, Lunde, Halse, Rugstad og Rydstrøm.

Cand.pharm. Per Flatberg er sekretær for komitéen og arbeidsutvalget.

Instituttet fungerer som sekretariat ved utarbeidelsen av de norske hefter og har ansvaret for de møter som avholdes i den forbindelse. I perioden er det holdt 2 slike møter og utgitt 2 norske hefter. Det har dessuten vært holdt 1 komitémøte og 2 møter i arbeidsutvalget.

Utgiftene i forbindelse med den faglige virksomhet i Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon dekkes over Instituttets budsjett. Trykking og distribusjon som utgjør de største kostnader, betales av Norsk Medisinaldepot.

Legemiddelkomitéer ved sykehus

En rundspørring som Instituttet foretok i juni 1972 til ca. 100 store og middelstore sykehus, viste at det er opprettet legemiddelkomitéer ved 17 sykehus og at ytterligere 22 sykehus har konkrete planer om opprettelse av en slik komité.

Etter styrets ønske har Instituttet lagt vekt på å holde kontakt med disse komitéene og yte råd og assistanse. Spørsmål om enda større aktivitet fra Instituttets side på denne sektor har vært diskutert, bl.a. på Norsk Internistforbund's fortsettelseskurs 1972/73 og konferansen for legemiddelkomitéer som Norges Medisinalindustri Felleskontor arrangerte i november 1972.

ØKONOMI

a) Regnskap

Det vises til vedlagte regnskap for perioden og økonomisk oversikt for Instituttet pr. 30/6-73. Det fremgår av regnskapet med kommentarer at man har et underskudd på noe over kr. 21.000.-. Underskuddet blir dekket av midler fra Den norske lægeforenings fond til videre- og etterutdanning av leger via "Tidsskriftet" (jfr. punkt b)).

b) Instituttets økonomiske situasjon

Den økonomiske situasjon for Instituttet og budsjettforslag for 1973/74 ble diskutert på styremøtet 6. februar 1973. Styret vedtok da et budsjettforslag på kr. 802.000 inkludert avlønning av forskningsstipendiat i klinisk farmakologi. Det er stilt kr. 100.000 til rådighet fra den farmasøytiske industri til avlønning av denne stilling. Styret vedtok å søke Norsk Medisinaldepot om en bevilgning på kr. 700.000, og dette beløpet er senere bevilget. Det var også etter tidligere vedtak i styret søkt om tilskudd på kr. 100.000 fra fondet for legers etter- og videreutdanning. Denne søknaden ble avslått, men Sentralstyret i Den norske lægeforening fant å kunne stille en garantium for 1973 på inntil kr. 50.000 til disposisjon for "Tidsskriftet" til dekning av arbeidsutgifter i forbindelse med spalten "Medikamentell terapi i praksis".

Den økonomiske situasjon for Instituttet ble også drøftet i møte med Helsedirektøren 19. januar 1973. Det ble der gjort klart at Helsedirektoratet ikke rår over midler til finansiering hverken av Instituttets virksomhet eller til å støtte Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon.

ØKONOMISK OVERSIKT FOR INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI pr. 30.6.1973

A. <u>Inntekter</u>		Kr.
Bevilget av NMD for terminen 1972/73		500.000.-
Uhevet hos NMD av terminen 1971/72		100.000.-
Kassabeholdning 1.7.72	66.375.78	
Inntekt av særtrykksamlinger (postgiro)	8.117.50	
Innestående på postgirokto.209398 pr. 1.7.72	9.636.90	84.130.18
		<hr/>
Til disposisjon for terminen 1972/73		684.130.18
B. <u>Utgifter</u> (Spesifikasjon, se følgende sider)		
Kto. 183 110/11	669.506.53	
" 183 112	22.520.20	
" 183 113	593.-	
Særtrykksamlinger (postgiro)	12.856.16	
		<hr/>
Samlede utgifter for terminen 1972/73	705.475.89	705.475.89
		<hr/>
	Underskudd i terminen 1972/73	21.345.71
		<hr/>

Beløpet representerer:

Kr. 26.243.95 for lite innbetalt til Universitetet

" 4.898.24 i kassabeholdning (postgirokto. pr. 30/6-73)

Kr. 21.345.71

Utgifter kti. 183 110/11

1. Lønninger/honorarer

Professor, dr.med. /Knut Næss	27.261.74	
Personalet	281.989.52	
Andre	1.955.60	
Konsulenter	<u>144.991.00</u>	456.197.86

2. Sosiale utgifter

Pensj.fors.2.kv.72	710.15	
3. " "	<u>630.24</u>	1.340.39
Folketrygdavgift:		
4. termin 1972	7.834.-	
5. " "	8.997.-	
6. " "	12.836,-	
1. " 1973	9.137,-	
2 " "	17.951.-	
3 " "	<u>9.963.-</u>	66.718.-
		68.058.39

3. Møter, representasjon etc.

Representasjon	561.85	
Bilgodtgjørelse prof. Næss ..	2.000.-	
Boligtelefon " "	964.-	
Beverting møter Universitetet	3.269.04	
Møtedeltagelse Universitetet	<u>145.90</u>	6.940.79

4. Reiseutgifter

Kongressreise	2.162.-	
Andre reiseutgifter	<u>8.513.56</u>	10.675.56

5. Forskningsstipend Tore Midtvedt	20.000.-
6. Kontorinventar	22.191.11
7. Forbruksartikler	21.885.88
8. Telefon og porto	901.28

9. Litteratur etc.

Bøker	16.103.58	
Tidsskrifter, ab.	10.273.61	
Særtrykk	<u>16.892.87</u>	43.270.06

10. Utgifter til forelesere	13.080.-
11. Annonser	276.60
12. Forsikring	200.-
13. Styrehonorar	<u>5.829.-</u>

Totale utg. kto. 183 110/11

669.506.53

Utgifter kto. 183 112: Samarbeidskomitéen for legemidler

1. Reiser til møter	3.077.20	
2. Komitéarbeid	14.450.-	
3. Forbruksartikler	1.944.-	
4. Tegnearbeid	70.-	
5. Folketrygdavgift	<u>2.979.-</u>	22.520.20
Totale utgifter kto. 183 112		<u>22.520.20</u>

Utgifter kto. 183 113: Representasjon Knut Næss

1. Representasjon v/professor, dr.med. Knut Næss	<u>593.-</u>
Totale utgifter kto. 183 113	<u>593.-</u>

Regnskap Særtrykksamlinger, postgirokto. 209398

Innestående pr. 1.7.72 9.636.90

Inntekter:

802 særtrykk á kr. 10.-	8.020,-	
19 " " " 5.-	95.-	
1 " " " 2.50	<u>2.50</u>	8.117.50
		17.754.50

Utgifter:

6.3.73 Norlis Bokhandel.....	1.261.20	
8.3.73 Tidsskrift for Den norske lægeforen. ...	3.000.-	
14.3.73 Postgirokontoret	64.80	
28.5.73 Universitetsforlaget	2.342.16	
12.6.73 Norlis Bokhandel	<u>6.188.-</u>	12.856.16
Innestående pr. 30.6.73		<u>4.898.24</u>

De oppførte tall stemmer med de bokførte. Sjekking mot Kvesturets kontoutskrifter for tidsrommet 1.7.72 - 30.6.73 er foretatt, og de uoverensstemmelser som er funnet er korrigeret. Forøvrig vises til vedlagte kommentar til regnskapet.

Oslo, 15. november 1973

Egil Ofstad
Egil Ofstad

Regnskapskonsulent

KOMMENTARER TIL REGNSKAPET

Regnskapet er etter styrets ønske noe annerledes satt opp enn i tidligere år. Inntekter og utgifter i forbindelse med omsetning av særtrykksamlinger er inkludert i regnskapet.

Regnskapet viser et underskudd i terminen 1972/73 på kr. 21.345,71. Kr. 20.000,- av dette beløp er en utbetaling av forskningsstipend til Tore Midtvedt i 1968. Beløpet er ved en feil fra Kvesturets side ikke bokført før nå.

For de øvrige posters vedkommende er utgiftene stort sett som budsjettet.

Det er opprettet en spesiell konto (183 114) for gavebevilgning fra norsk og utenlandsk farmsøytisk industri. Da det ikke er foretatt noen utbetalinger fra denne kontoen, er den ikke tatt med i det foranstående regnskap. Beløpet skal anvendes til avlønning av en stipendiat som først tiltrer høsten 1973. Pr. 30.6.73 er det innbetalt kr. 50.000,- på konto 183 114.